

Representantforslag nr. 106

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner, Olemic Thommessen, Torbjørn Hansen, Ine Marie Eriksen Søreide og Martin Engeset

Dokument nr. 8:106 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner, Olemic Thommessen, Torbjørn Hansen, Ine Marie Eriksen Søreide og Martin Engeset om en kraftig satsing på bedriftsintern opplæring og kompetanseheving for arbeidstakere

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det er krevende tider for private bedrifter og de ansatte i hele landet. I 2009 vil norsk økonomi oppleve resesjon for første gang på 20 år. Arbeidsledigheten anslås å doble seg til over 5 prosent i 2010, noe som betyr at 60 000–70 000 flere kan miste jobben det neste året. Det er dramatisk for den enkelte og skaper utfordringer ved at verdifull kompetanse forsvinner ut av bedriftene. Forslagsstillerne er opptatt av å sikre at Norge kommer styrket ut av krisen. Den ekstraordinære situasjonen som er oppstått på grunn av finanskrisen, åpner for noen muligheter og behov for tiltak. Da er det helt avgjørende med en offensiv strategi og konkrete tiltak som bidrar til å øke kunnskapen og kompetansen. Økt kompetanse hos de ansatte vil gjøre bedriftene sterkere og arbeidsplassene tryggere. Videre er det fornuftig fra samfunnets perspektiv å videreforedle erfaringer og kunnskap i og mellom bedrifter i lokalsamfunnet. I den forbindelse er målrettet kompetanseheving i bedriftene, som kjenner de ansattes styrker og svakheter, en del av løsningen. Kombinasjonen av bråstopp i etterspørsel og investeringer i de fleste bransjer tilsier at det bør vurderes tiltak utover det som er vanlig i en mer normal nedgangskonjunktur. Forslagsstillerne vil bidra til at de ansatte får styrket kompetanse og at de som mister jobben, får hjelp til omstilling.

Styrke ordningene for bedriftsintern opplæring

Forslagsstillerne har vært rundt i landet og truffet mange bekymrede bedriftsledere. De er i mange tilfeller i en situasjon hvor de må permittere deler av arbeidsstokken. Naturlig nok er de usikre på hvor lenge nedgangstidene vil vare og hvordan de skal holde på sine kompetente medarbeidere. I andre bedrifter kan mange ansatte allerede være sagt opp og mistet en stor mulighet til å bidra i samfunnet. Det er ofte krevende for bedriftene å få tak i tilsvarende gode folk når markedene bedrer seg i fremtiden. Høyre har i sin krisepakke foreslått å øke det offentlige bidraget til bedriftsintern opplæring med 200 mill. kroner for 2009. Skal nedgangstidene brukes aktivt til å heve kompetansen, må det satses offensivt i et samarbeid mellom bedriftene, bransjeorganisasjonene og staten. Det er behov for å forbedre betingelsene i ordningen for bedriftsintern opplæring, bl.a. kravet til bedriftens egenandel ved opplæring internt og forbudet mot å motta dagpenger under opplæringen. Det vil være riktig i nåværende situasjon eksempelvis å halvere bedriftenes egenandel ved å gjennomføre intern opplæring av egne ansatte. Forslagsstillerne foreslår videre at tiltaket i første omgang gjelder i ett år, deretter evalueres effekten og arbeidsmarkedssituasjonen vurderes.

Det er én særlig utsatt gruppe, nemlig de som mangler basiskompetanse og ikke har fullført videregående opplæring. Disse er ofte sårbare for ledighet, og det er viktig at det ikke går over i langtidsledighet, slik man unngår flere på varige trygdeytelser.

For å styrke basisferdigheter til ansatte som rammes av omstillingen i denne utfordrende økonomiske situasjon, vil forlagsstillerne øke bevilgningene til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet med 100 mill. kroner i 2009.

Mer fleksible permitteringsregler

Det normale har vært at permitterte må ha fått sin arbeidstid redusert med minst 50 prosent for å motta dagpenger. Forslagsstillerne viser til at Høyre i forbindelse med krisepakken som kom i januar 2009, foreslo at det skal være mulig å permittere ansatte med 20 prosent og at tilhørende dagpenger utbetales. Det betyr at større grupper ansatte kan jobbe 4 dager i uken i en periode med svært liten etterspørsel. Regjeringen har kommet med forslag ned til 40 prosent, men forslagsstillerne mener det er viktig å prioritere det enda sterkere i 2009. Flere bedrifter har vist til utfordringen ved at ansatte som er med på opplæring i bedriften, ikke samtidig kan få dagpenger. Forslagsstillerne mener at det bør kunne løses ved at flere bedrifter går sammen om et opplæringstilbud, og at kvaliteten på opplæringen følges opp av partene i arbeidslivet og eventuelt en opplæringsinstitusjon eller Nav. Det må vurderes om forbedringer ved kombinasjon av opplæring med dagpenger (permittering) kan gjelde lokalsamfunn eller bransjer som er spesielt hardt rammet av krisen.

Andre løsninger for å styrke kompetansen

Norsk næringsliv består av et bredt spekter bedrifter med ulike behov og utfordringer. Det er småbedriften med sine fire nøkkelmedarbeidere og på den annen side industrikonsernet med 300 ansatte. De bidrar begge til lokal verdiskaping og velferd. I den utfordrende situasjon norske arbeidsplasser er i, må en lete etter nye løsninger. Man ser for eksempel at flere bedrifter kutter ned på forskning og utvikling i tøffe tider. Høyre har foreslått å styrke SkatteFUNN slik at bedriftene får skattefradrag for egenutført FoU opptil 8 mill. kroner årlig. Det vil bety mest for de mellomstore og store bedriftene. Etter innspill fra Bedriftsforbundet vil forslagsstillerne be Regjeringen fremme forslag om at visse typer kompetanseprosjekter/-oppbygging i bedriftene kan falle inn under dagens SkatteFUNN. Det vil gi betydelig drahjelp for å holde kompetansesatsingen i gang i småbedriftene.

Forslagsstillerne er opptatt av utviklingen av kompetansen gjennom de dårlige tidene og at færrest mulig blir helt passive. Det å opprettholde et høyt lærlinginntak gjennom krisen er viktig for den enkelte på kort sikt og for bedriftene og samfunnet på litt lengre sikt. I den sammenheng er forslaget i krisepakken om å fjerne arbeidsgiveravgiften for alle lærlinger, målrettet mot de unge. Det ville hindre at de yngste med minst arbeidserfaring faller utenfor det ordinære arbeidslivet. Mange av disse vil, over tid, oppleve at det verste er å ikke få bidra med sin arbeidsevne og få gjøre noe samfunnsnyttig. Det er selvsagt også en sløsing med samfunnets viktigste ressurs.

Det vil uansett være mange kompetente ansatte som blir permittert i månedene fremover. Da gjelder

det at politikerne er løsningsorienterte. Forslagsstillerne mener det er muligheter for at bedrifter låner eller leier medarbeidere fra hverandre. Regjeringen strammet inn på regelverket for leie av arbeidstakere mellom produksjonsbedrifter i Innst. O. nr. 92 (2006–2007) pga. bekymring om sosial dumping. Forslagsstillerne tror ikke det er noen fare for at det utnyttes, og ber om at innstramningen reverseres for å sikre at flere holder kunnskap og ferdigheter oppdatert. Bedrifter i forskjellige bransjer rammes på ulikt tidspunkt ved ordredgang eller eksportsituasjon. Da er det en stor fordel at ansatte kan jobbe midlertidig hos nabobedriften.

I spesielle bransjer eller lokalsamfunn kan grupper av personer med realfagskompetanse (for eksempel ingeniører) gå permitterte eller ledige lenge. De er en ressurs som samfunnet kan benytte i videregående skole eller høyere utdanning. Det bør vurderes å finne virkemidler og gjerne møteplasser hvor bedriftene låner ut kompetente ansatte til en type "læringsprosjekt" i høyere utdanning eller tilsvarende. Man vet at norske ungdoms- og videregående skoler har en stor utfordring med å rekruttere gode realfagslærere. Dersom man lykkes med en slik kompetanseoverføring, vil både barn og unge lære mer og Norge kommer styrket ut av krisen. Samtidig får de ansatte uten nok arbeid i egen bedrift brukt sin kompetanse og er tilgjengelige for bedriften når de gode tidene kommer tilbake. Nødvendig pedagogisk kompetanse kan eventuelt tilbys i forkant gjennom skreddersydde kurs slik det er foreslått i Storbritannia.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en nasjonal strategi for å heve kompetansen til ansatte gjennom å styrke ordningen med bedriftsintern opplæring, bl.a. ved å halvere egenandelen for bedriftene.

II

Stortinget ber Regjeringen gjøre permisjonsreglene mer fleksible slik at 20 prosent permittering gjøres mulig i praksis og kan kombineres med bedriftsintern opplæring.

III

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at kvalitetssikrede prosjekter i bedriften eller mellom bedrifter lokalt som gir styrket kompetanse, kan in-

kluderes i SkatteFUNN eller i en tilsvarende type ordning med skattefradrag.

IV

Stortinget ber Regjeringen reversere innstramningen på regelverket for leie av arbeidstakere mellom produksjonsbedrifter beskrevet i Innst. O. nr. 92 (2006–2007).

V

Stortinget ber Regjeringen se på en ordning hvor kompetente medarbeidere som står i fare for permittering eller oppsigelse, kan bidra med sin spisskompetanse i eller tilknyttet videregående utdanning, som gjør at Norge kommer styrket ut av krisen.

VI

Stortinget ber Regjeringen øke bevilgningen til programmet for basiskompetanse i arbeidslivet med minst 100 mill. kroner.

13. mai 2009

